

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ІСТОРІЯ
ХРИСТІЯНСЬКОЇ ЦЕРКВИ”
(для бакалаврів)

МАУП

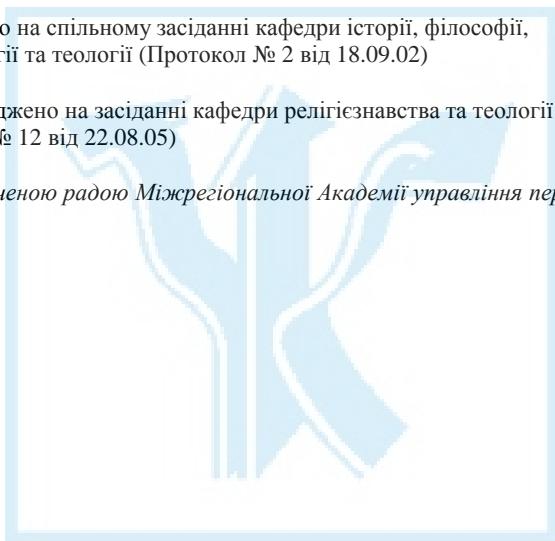
Київ 2005

Підготовлено старшим викладачем *Я. С. Ящук*ом

Затверджено на спільному засіданні кафедри історії, філософії, культурології та теології (Протокол № 2 від 18.09.02)

Перезатверджено на засіданні кафедри релігієзнавства та теології (протокол № 12 від 22.08.05)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Ящук Я. С. Навчальна програма дисципліни “Історія Християнської Церкви” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2005. — 14 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, навчально-тематичний план, програмний матеріал до вивчення дисципліни “Історія Християнської Церкви”, питання для самоконтролю студентів, а також список рекомендованої літератури.

©Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2005

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Християнство — найчисленніша світова релігія, що з'явилась у I ст. Православ'я — одне з трьох основних, поряд з католицизмом і протестантизмом, напрямів у християнстві.

Народ України завжди черпав духовність з чистих джерел канонічної Православної церкви, яка відіграла найвизначнішу роль у збереженні та поліпшенні життєздатності нації. У народу, що не знає свого минулого, немає й майбутнього. Історія українського народу глибоко пов'язана з історією Православної церкви і всього Християнства.

Мета дисципліни “Історія Християнської Церкви” — викласти історичний матеріал в системному вигляді і дати правдиве тлумачення фактам і подіям, з'ясовуючи їх генетичний розвиток. Звичайно, в повному обсязі історичний метод не можна застосовувати в церковній історії, адже їй властивий Божественний фактор, що не підлягає аналітичному дослідженню.

Дисципліна “Історія Християнської Церкви” тісно пов'язана із загальною історією, основами філософського аналізу, релігієзнавством та культурологією. Знання християнського віровчення та моралі сприятиме засвоєнню матеріалу.

Предметом курсу “Історія Християнської Церкви” є події, що сприяли зародженню та формуванню церкви, її історичному розвитку.

Завдання курсу “Історія Християнської Церкви” полягає в тому, щоб висвітлити факти, що характеризують життя церкви, використавши весь доступний історичний матеріал, критично його опрацювати, встановивши справжнє, автентичне, відкинувши фальсифіковане й зазначивши сумнівне, і викласти весь одержаний і критично перевірений матеріал з дотриманням відповідних правил.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
вивчення дисципліни
“ІСТОРІЯ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ЦЕРКВИ”

№ п/п	Назва теми
1	Преамбула. Світ перед Різдвом Христовим
2	Ісус Христос і Його Церква
3	Християнство перемагає Імперію
4	Внутрішнє життя Церкви в перші три століття
5	Період Вселенських соборів
6	Чернецтво в Церкві
7	Великий розкол. Спроби подолання
8	Християнство на Русі
9	Реформація та контрреформація. Секуляризація
10	Християнський світ
11	Єресі та відхилення. Модерні сектантські вчення

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ
до вивчення дисципліни
“ІСТОРІЯ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ЦЕРКВИ”

Тема 1. Преамбула. Світ перед Різдвом Христовим

Цивілізації Стародавнього Сходу: Сирія і Фінікія, Вавилон і Ассирія, Єгипет і Персія. Еллада, її релігія, філософія, культура. Олександр Македонський, Птоlemeї, Селевкідиди. Явища еллінізму. Рим як республіка та імперія. Юлій Цезар, Август, Тіберій. Іудея напередодні різдвa Христового: історичний і політико-економічний огляд. Римське завоювання та Ірод Великий. Релігія Ізраїлю. Тора. Храм. Обряд. Священство, садукей, фарисей та ессеї. Синедрион, синагога, талмуд. Месіанські передчуття давніх євреїв.

Література [8; 9; 26; 29; 31; 42; 43; 49; 57; 61; 85]

Тема 2. Ісус Христос і Його Церква

Засновник християнства. “Історія Церкви”, етимологія та поняття. Специфіка науки і джерела. Поділ церковної історії на періоди.

Біблійні та небіблійні джерела. Особистість Христа за Євангеліями, громадське служіння: проповідь, Голгофа, Воскресіння та Вознесіння. П’ятидесятниця. Доля Христових апостолів. Апостольська громада. Місія апостола Павла. Іудейські переслідування.

Література [1; 7; 13; 38; 44; 58; 76; 86]

Тема 3. Християнство перемагає імперію

Зилоти. Іудейські війни. Падіння Єрусалима. Християнська місія в післяапостольський період. Поступова евангелізація античного світу. Християнство серед різних верств населення. Початок переслідування, історія гонінь. Релігійно-державні і політичні причини переслідувань. Мучеництво. Акти святих і мучеників.

Література [10; 12; 13; 28; 31; 46; 72; 95].

Тема 4. Внутрішнє життя Церкви в перші три століття

Церковна організація. Апостоли, пророки і вчителі. Ієрархічне і неієрархічне служіння. Монархічний єпископат. Митрополії Риму, Олександрії, Антіохії та Єрусалима. Собори цього періоду. Міжцерковне спілкування общин. Віровчення в I–III ст. Перші ересі: гностицизм, монтанізм, монархіанство, донатизм, маніхейство. Боротьба Церкви з ересями. Канон Святого Письма. Творіння мужів апостольських. Клімент Римський, Ігнатій Антіохійський, Полікарп Смирнський. Апологети. Арістид, Іустин Філософ, Іринеї Ліонський, Тертуліан, Ориген. Твори і богословсько-філософська система Оригена. Богослужіння цього періоду. Молитви, співи, читання св. Письма, проповідь, таїнства Хрещення та Євхаристії. Церковне мистецтво. Богословські школи: Антіохійська та Олександрійська.

Література [10; 33; 35; 39; 53; 55; 60; 64; 75]

Тема 5. Період Вселенських соборів

Евангелізація Імперії та її сусідів. Велике переселення народів. Місії у Вірменії та Грузії. Християнство у германців, лонгобардів і британців. Поширення віри Христової серед слов'ян: сербів, словенів, болгар, чехів, поляків, русів. Місії в Аравії та Абссинії. Костянтин Великий, історія навернення. Міланський едикт 313 року. Союз між Церквою та державою на Сході. Західне християнство та імперія. Язичницька полеміка й церковна апологетика в IV ст. Римський папа і патріархат. Церковне законодавство. Канонічний (юридичний) аспект діяльності помісних і Вселенських соборів. Розкриття християнського вчення в період діяльності соборів. Арій та собор у Нікеї 325 року. Боротьба за “Символ віри”. Золота доба богослов'я. Каппадокійський гурток. Блаженний Августин та Іоан Златоуст. Христологічні собори. Імператор

Юстиніан. Монофізити та монофіліти. Римський папа і патріархати. Константинопольський єпископ, церковне управління. Ісламська загроза. Іконоборництво і VII Вселенський собор. Підсумки діяльності Вселенських соборів.

Література [2; 4; 10; 11; 12; 23; 32; 33; 35; 36; 88]

Тема 6. Чернецтво в Церкві

Старозаповітна аскетична традиція. Провісники чернечого подвигу. Павел Фівейський, Антоній Великий. Давні чернечі статuti. Патерики. Чернецтво на Сході та Заході. Преподобні Іоан Касіан, Бенедикт Нурійський та блаж. Августин. Роль чернецтва в житті Церкви. Ченці-священники та ченці-єпископи. Участь чернецтва в соборотворчому процесі III–VIII ст. Поширення чернечого подвигу серед християн усіх країн і народів. Свята гора Афон як чернеча республіка. Ісихазм та св. Григорій Палама. Іоан Дамаскін. Студійський монастир у Константинополі.

Література [6; 56; 66; 74; 83; 89; 90; 93; 94; 98]

Тема 7. Великий розкол. Спроби подолання

Відносини Сходу і Заходу з апостольських часів. Перші непорозуміння. Канонічне право Церкви й місце в ньому єпископів Риму та Константинополя. Першість честі чи влади? Візантія за часів династії Комнінів. Патріарх Фотій. Останнє зіткнення Риму і Константинополя. Велика схизма. Релігійні, політичні й етнографічні причини розриву. Невдалі спроби об'єднання. Наслідки великого розколу. Орієнтальні або так звані Дохалкідонські Церкви та їх відносини з православ'ям і католицизмом. Арабська експансія. Іслам. Виникнення халіфатів. Суніти та шиїти. Мусульманські завоювання. Імперія сельджуків. Війна за Святу Землю. Західні чернечі ордени. Хрестові походи. Падіння Царьграду, статус Грецької Церкви в Османській імперії.

Література [3; 12; 19; 67–69; 80; 81]

Тема 8. Християнство на Русі

Русь язичницька. Перші общини християн. Князі Святослав, святі Володимир та Ольга. Хрещення князя, столиці та держави. Період розквіту. Життя новоствореної Церкви до Монгольської доби. Стан християнства під татарським ігом. Перенесення митрополії. Київська та

московська єпархія. Церква на території Литовського князівства та Речі Посполитої. Переслідування православ'я католицтвом. Реакція на утиски. Брестська унія. Острозька Біблія та Костянтин Острозький. Заснування братств. Києво-Могилянська академія. Київська митрополія до Переяславської ради. Зміна юрисдикції. Життя церкви у складі Московського патріархату. Революція 1917 року та її наслідки для духовного життя. Православна Церква в Україні в наш час.

Література [15–17; 20; 30; 32; 37; 47; 51; 52; 54; 63; 71; 82; 87; 91]

Тема 9. Реформація та контрреформація. Секуляризація

Середньовічна Європа та причини реформації. Дореформатські рухи: вальденси, альбігойці, Джон Вікліф і гусити. Наростання протесту європейських народів проти Римсько-католицької церкви. Мартін Лютер, Жан Кальвін. Англiканство. Релігійні війни в Європі. Види реформації. Анабаптисти та баптисти. Реакція Риму на протестантизм. Тридентський собор. Орден Єзуїтів. Константинополь та Реформація. “Православне визнання віри”. Просвітительство в Європі. Масонство. Французька революція. Антихристиянський терор у Туреччині, Росії, Італії, Німеччині, Китаї та інших країнах світу. Новітній секуляризм. Психологія, падіння релігійності. Секуляризація законодавства.

Література [16; 22; 27; 34; 40; 49; 50; 70; 77]

Тема 10. Християнський світ

Католицька церква. Папська держава. Соціальна доктрина. Ватикан та його собори, найвизначніші папи. Помісні православні Церкви: Константинопольська, Олександрійська, Антіохійська, Єрусалимська, Руська, Грузинська, Елладська, Кіпрська, Сербська, Болгарська, Румунська та інші. Християнство у Святій Землі, Західній і Центральній Європі, Азії, Африці, США та Австралії. Східні Церкви, що не перебувають у спілкуванні із Вселенським Православ'ям. Екуменізм і Всесвітня Рада Церков.

Література [5; 14; 18; 25; 34; 45; 59; 62; 65; 73; 78; 84; 92; 96; 99]

Тема 11. Єресі та відхилення. Модерні сектантські вчення

Тоталітарні вчення: комунізм, фашизм, німецький нацизм. Модерні секти: мормони, адвентисти, свідки Єгови, церква об'єднання Муна, східні культи, сайєнтологія, New Age, сатанізм, ісламський фундаменталізм, вакхабізм і талібан.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ СТУДЕНТІВ

1. Що вивчає церковна історія?
2. Чи існує зв'язок між церковною та світською історіями?
3. Як людство було підготовлене до пришествя Христа?
4. Стан язичництва напередодні Різдва Христового.
5. Іудейські вірування про Месію.
6. Політичне становище Іудеї.
7. Які філософські школи існували в період перед Різдом Христовим?
8. Що таке еллінізм?
9. Перше чудо Христа.
10. Небіблійні джерела про життя Христа.
11. Заснування Церкви.
12. Життя Єрусалимської общини.
13. Діяльність апостолів.
14. Як поширювалось Християнство?
15. Доля апостолів.
16. Відносини Церкви зі світом у перші століття свого буття.
17. Переслідування християн іудеями.
18. Гоніння Римської імперії на Церкву.
19. Причини переслідувань.
20. Життя Церкви в період гонінь.
21. Церковна організація.
22. Ієрархія Церкви.
23. Неієрархічне служіння в Церкві.
24. Єретики апостольського періоду.
25. Апологети.
26. Богослужіння в перші три століття.
27. Християнське мистецтво в Римі.
28. Християнізація Римської імперії.
29. Проповідь варварським народам.
30. Що декларував Міланський едикт?
31. Церква і держава після 313 року.
32. Які патріархати ви знаєте?
33. Що розглядав I Вселенський собор?
34. Символ віри.
35. III–IV Вселенські собори.
36. VII Вселенський собор.

37. Іконографія в Церкві.
38. Церковний календар і богослужіння.
39. Інститут чернецтва.
40. Причини розколу церков.
41. Догматичні відхилення Риму.
42. Папи та імператори.
43. Етнографічні і політичні причини схизми.
44. Унії між Сходом і Заходом.
45. Наслідки розколу 1054 року.
46. У чому полягала ісламська загроза?
47. Становище церкви у Візантії до падіння Константинополя.
48. Найвизначніші діячі Церкви після розколу.
49. Мистецтво у Візантії, найвизначніші пам'ятники.
50. Катакомби та перші ікони.
51. Слов'янські язичницькі вірування.
52. Храми на Русі до 988 року.
53. Наслідки християнізації Русі.
54. Реакція православ'я на проголошення унії.
55. Богословські школи та братства у період до першої половини XVII ст.
56. Коли і ким була хрещена Грузія?
57. Церкви в Індії, Персії, Сирії.
58. Християнізація Єгипту і Північної Африки.
59. Доля Церкви на Святій Землі.
60. Життя Київської митрополії під юрисдикцією Московського патріархату.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. *Біблія*. Книги Священного Письма Старого та Нового Завіту.
2. *Аверкий (Таушев), архієп.* Семь вселенских соборов. — СПб., 1995.
3. *Амвросий (Погодин), архим.* Св. Марк Ефесский и Флорентийская уния. — Jordanville, 1963. — Репр.: М., 1994.
4. *Амман А.* Путь отцов: краткое введение в патристику: Пер. с фр. — М., 1994.
5. *Арсений (Стадницкий), митр.* Исследования и монографии по истории Молдавской Церкви. — СПб., 1904.
6. *Афонский патерик.* — М., 1994.
7. *Батчелор М.* Открывая Библию. — Б. м., 1998.
8. *Белявский В. А.* Тайны Вавилона. — М., 2001.

9. *Бойд Роберт Т.* Курганы. Гробницы. Сокровища: Иллюстрированное введение в библейскую археологию. — Б. м., 1989.
10. *Болотов В. В.* Лекции по истории древней Церкви. — СПб., 1907–1918. — Репр.: М., 1994. — Т. 4.
11. *Бриллиантов А. И.* Император Константин Великий и Миланский эдикт 313 г. — Пг., 1916.
12. *Васильев А. А.* История византийской империи 324–4153. — СПб., 1998.
13. *Валько В.* Первісне християнство. — Львів, 1997.
14. *Вейш Я. Я.* Религия и церковь в Англии. — М., 1976.
15. *Владимирский* сборник в память 950-летия крещения Руси (988–1938). — Белград, 1938.
16. *Волконский А.* Католичество и Священное Предание Востока. — Париж, 1933–1934. — Репр.: Львов, 1991.
17. *Воскресенский Г. А.* Православные славяне в Австро-Венгрии. — СПб., 1913.
18. *Геден (Докунины), митр.* История Христианства на Северном Кавказе до и после присоединения его к России. — М., 1992.
19. *Головащенко С.* Історія Християнства: Курс лекцій. — К., 1999.
20. *Голубинский Е. Е.* История Русской Церкви [до сер. 16 в.]. — М., 1900–1911.
21. *Ді Фіоріно М.* Сайентологія: релігія, створена науковим фантастом: Пер. з італ. — Львів, 1998.
22. *Джеджора О.* Історія Європейської цивілізації. — Львів, 1999.
23. *Джерела канонічного права Православної Церкви.* — Харків, 1997.
24. *Єговізм і єговісти.* — К., 1974.
25. *Елевферий (Богоявленский), митр.* “Папство” в вопросе соединения церквей. — Париж, 1940.
26. *Залер И.* Иудаизм: основы, законоположения, правила и обычаи. — Иерусалим, 1981.
27. *Зассе Г.* Кто такі лютерани? — Duncanville; Минск, 1999.
28. *Зелинский Ф. Ф.* Римская империя: Пер. с пол. — СПб., 1999.
29. *Иллюстрированная история религий:* В 2 т. — М., 1992.
30. *Иоанн (Экономцев), игум.* Православие. Византия. Россия: Сб. статей. — М., 1992.
31. *История древнего мира. Древний Рим.* — Минск, 2000.
32. *Історія південних і західних слов'ян.* — К., 1987.
33. *Каллист (Уэр), еп.* Православная Церковь. — М., 2001.

34. *Карсавин Л. П.* Католичество: Общий очерк. — Петроград, 1918. — Репр.: Брюссель, 1974.
35. *Карсавин Л. П.* Св. отцы и учителя Церкви (раскрытие православия в их творения). — М., 1994.
36. *Карташев А. В.* Вселенские соборы. — М., 1994.
37. *Карташев А. В.* Очерки по Истории Русской Церкви. — Париж, 1959. — Репр.: М., 1991–1993.
38. *Кассиан (Безобразов), еп.* Христос и первое христианское поколение. — Париж, 1950.
39. *Киприан архим.* Патрология. — М., 1996.
40. *Ковальский Я. В.* Папы и папство: Пер. с пол. — М., 1986.
41. *Козік П. З.* Хто такі адвентисти. — К., 1961.
42. *Коростовцев М. А.* Религия древнего Египта. — М., 1976.
43. *Крывелев И. А.* История религий: Очерки: В 2 т. — М., 1976.
44. *Кубланов М. М.* Возникновение христианства. — М., 1974.
45. *Купранець О. Ф.* Православна Церква в міжвоєнній Польщі, 1918–1939. — Рим, 1974.
46. *Лебедев А. П.* Собрание церковно-исторических сочинений. — СПб.; М.: 1896–1905. — Т. 1–10.
47. *Лебедев Л., прот.* Крещение Руси. — М., 1987.
48. *Лжеучения* нашего времени: Сб. материалов. — ТСЛ, 1999.
49. *Ліндсей Д.* Коротка історія культури від доісторичних часів до доби Відродження: Пер. з англ. — К., 1995.
50. *Лортиц Й.* История церкви, рассмотренная в связи с историей идеи: Пер. с нем. — М., 1999.
51. *Ляшевский С., прот.* История христианства в земле Русской с 1 века по 11. — Балтимор, 1968.
52. *Макарий (Булгаков), митр.* История Русской Церкви [до 1667 г.]: В 12 т. — М., 1994.
53. *Мансуров С., свящ.* Очерки по истории Церкви // Богословские труды. — М., 1971. — Сб. 6–7.
54. *Мейендорф И., прот.* Византия и московская Русь: Очерк по истории церковных и культурных связей в 14 в.: Пер. с англ. — Paris, 1990.
55. *Меллиоранский Б. М.* Лекции по истории и вероучению древней христианской Церкви (1–8 вв.). — СПб., 1910–1913.
56. *Минеи-Четьи* на русском языке. — М., 1903–1911.
57. *Мень А., прот.* История религии: В 7 т. — М., 1991–1992.
58. *Мень А., прот.* Первые апостолы. — М., 2000.

59. *Омэни Дж. О.Р.* Христианская духовность в католической традиции: Пер. с англ. — Рим; Люблин, 1994.
60. *Отцы и учителя III века:* Антология. — М., 1996.
61. *Очерк истории еврейского народа.* — Иерусалим, 1990.
62. *Павлов С. В., Мезинцев К. В., Любинцева О. О.* Географія релігій. — К., 1999.
63. *Папство и его борьба с православием.* — М., 1993.
64. *Покровский А. И.* Соборы древней Церкви эпохи первых трех веков: Историко-каноническое исследование. — Сергиев Посад, 1914.
65. *Покровский Н., свящ.* Краткий очерк церковно-исторической жизни православной Грузии со времени появления в ней христианства и до вступления ее в подданство России. — Тифлис, 1905.
66. *Полный православный богословский энциклопедический словарь.* — М., 1992.
67. *Поляковская М. А.* Портреты византийских интеллектуалов [Димитрий Кидонис, Николай Кавасила, Алексей Макремволид]. — Екатеринбург, 1992.
68. *Поснов М. Э.* История Христианской Церкви (до разделения Церквей — 1054 г.). — К., 1991.
69. *Робертсон Р.* Восточные христианские церкви: церковно-исторический справочник: Пер. с англ. — СПб., 1999.
70. *Рожков В., прот.* Очерки по истории Римо-католической Церкви: Курс лекций. — М.: Колокол, 1994.
71. *Русская Православная Церковь 988–1988.* — М., 1988.
72. *Свенцицкая И. С.* Тайные писания первых христиан. — М., 1980.
73. *Свитич А.* Православная Церковь в Польше и ее автокефалия. — Буэнос-Айрес, 1959.
74. *Сидоров А. И.* Древнехристианский аскетизм и зарождение монашества. — М, 1996.
75. *Скабалланович М.* Толковый Типикон: В 3 т. — К., 1910–1915. — Репр.: Рим, 1985; М., 1993.
76. *Сказания о земной жизни пресвятой Богородицы.* — М., 1904.
77. *Скальфи Р.* Я с вами до скончания века: Краткая история католической церкви. — Милан; М., 1998.
78. *Скурат К. Е.* История Поместных Православных Церквей: В 2 т. — Б. м.: Русские огни, 1994.
79. *Славинський П. Й.* Релігійний вінегрет: кілька слів про нові релігійні і парарелігійні форми: Пер. з пол. — Львів, 1999.
80. *Соколов И. И.* Епархиальное управление в праве и практике Константинопольской Церкви. — СПб., 1914.

81. *Соколов И. И.* Константинопольская Церковь в 19 веке. Опыт исторического исследования. — СПб., 1904.
82. *Тальберг Н. Д.* История Русской Церкви. — Jordanville, 1959.
83. *Тальберг Н. Д.* История Христианской Церкви. — Jordanville, 1964. — Репр.: М., 1991.
84. *Тальберг Н. Д.* Русская Православная Церковь в Северной Америке: Историческая справка. — Jordanville, 1955.
85. *Токарев С. А.* Религия в истории народов мира. — М., 1986.
86. *Фаррар Ф. В.* Жизнь и труды св. апостола Павла. — К., 1994.
87. *Филарет (Гумилевский), архиеп.* История Русской Церкви [до 1826 г.]. — Рига; М., 1847–1848, 1895.
88. *Филарет (Гумилевский), архиеп.* Историческое учение об отцах Церкви. — СПб., 1882.
89. *Флоровский Г., прот.* Византийские отцы 5–8 веков. — Париж, 1933. — Репр.: М., 1992.
90. *Флоровский Г., прот.* Восточные отцы 4 века. — Париж, 1931. — Репр.: М., 1992.
91. *Флоровский Г., прот.* Пути русского богословия. — 3-е изд. — Париж, 1983.
92. *Фрис В. де.* Православие и католичество: Противоположность или взаимодополнение. — Брюссель, 1992.
93. *Фроссар А.* Соль земли: о главных монашеских орденах. — Брюссель, б. г.
94. *Хольц Л.* ОФМ. История христианского монашества. — СПб., 1993.
95. *Хома І.* Нарис історії вселенської церкви. — Львів, 1995.
96. *Чильцов Н.* Церковь королевства Сербского со времени приобретения ею автокефалии (1879–1896). — СПб., 1899.
97. *Шейнман М. М.* Вера в дьявола в истории религии. — М., 1977.
98. *Шмеман А., прот.* Исторический путь Православия. — Нью-Йорк, 1954. — Репр.: М., 1993.
99. *Шпажников Г. А.* Религии стран юго-восточной Азии: Справочник. — М., 1980.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Навчально-тематичний план вивчення дисципліни “Історія Християнської Церкви”	4
Програмний матеріал до вивчення дисципліни “Історія Християнської Церкви”	4
Питання для самоконтролю студентів	8
Список рекомендованої літератури	9

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп’ютерна верстка

Н. В. Медведєва
Л. С. Тоболіч
Т. Г. Замура

МАУП

Зам. № ВКЦ-1302

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП